

Sayı
3/56

TÜRK DİL KURUMU
YÖNETİM KURULU
27-29 ekim 1956 toplantısı

Tutanak Özeti

Toplantıda bulunanlar : Dr. Mehmet Ali Afakay, Ömer Asım Aksoy, Nurettin Artam, Nurullah Ataç, Prof. Ahmet Ateş, Prof. İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Prof. Hikmet Bayur, Salâh Birsal, Prof. Dr. Sa-
dettin Buluç, Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu, Recai Cin, Behçet
Kemal Çağlar, Prof. Hasan Eren, Prof. Dr. İsfendiyar Esat-Ka-
daster, Dr. Vecihe Hatiboğlu, Tahir Nejat Sencan, Prof. Dr.
Macit Gökberk, Reşat Nuri Güntekin, Uluğ İdemir, Prof. Enver
Ziya Karal, Salim Rıza Kırkpınar, Yunus Kâzım Köni, Ağâh Sırrı
Levend, Dr. Samim Sinanoğlu, Dr. Mehmet Tuğrul, Prof. Hilmi
Ziya Ülken, Ord. Prof. Dr. Zeki Zeren.

Toplantıda bulunmayanlar : Prof. Selahattin Batu, Ord. Prof. İlhami Civa-
oğlu, Prof. Dr. Reşat İzbirak, Dr. Melahat Üzgü, Feyami
Safa, Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk, Prof. Suut Kemal Yetkin,
Kadri Yörükoğlu.

Mazeretini bildirenler : Prof. Selahattin Batu, Ord. Prof. İlhami Civa-
oğlu, Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk, Prof. Suut Kemal Yetkin.

Mazeretini bildirmeyenler : Prof. Dr. Reşat İzbirak, Dr. Melahat Üzgü,
Feyami Safa, Kadri Yörükoğlu.

Türk Dil Kurumu Yönetim Kurulu 27 ekim 1956 cumartesi günü saat
10 da yılın üçüncü toplantısını Ankara'da Kurum merkezinde, Prof. Dr.
Macit Gökberk'in başkanlığında yaparak çalışmalarına başladı.

Birinci Birleşim - Birinci Oturum

Saat : 10

Kurum'un eski başkanı Hakkı Tarık Us için saygı duruşu yapıldı.

1- Kurultay hazırlıklarına ait Yürütme Kurulu'nun raporu ile, son günlerde Kurum'a gelen denetçi raporlarının ve onlara Yürütme Kurulunun hazırladığı cevabın okunup üzerinde konuşulmasının da gündeme eklenmesi hakkında Başkan'ın yaptığı teklif oybirliği ile kabul edildi.

2- Uzluk, Batu, Yetkin ve Civaoflu'nun mâzeret mektupları okundu, kabul edildi,

3- Haziran 1956 toplantısının tutanak özeti okundu. Mantıku-t-tayr'ın basılmadan önce yeniden Yönetim Kurulu'na gelmesi hususunun tutanak özetine eklenmesini isteyen Genel Yazman'ın teklifi ile birlikte tutanak özeti oybirliği ile kabul edildi.

4- Genel Yazman idare işleri hakkında açıklama bulundu.

5- Genel Yazman'ın açıklaması sırasında geçen inha kâfidi ile ilgili olarak ait Yürütme Kurulu kararı okundu : Sevk Memuru kadrosuna 1 ekim 1956 gününden başlayarak Celâl Özdemir'in 200 lira aylıkla tayinine ait Yürütme Kurulu kararı oybirliği ile kabul edildi.

6- Öğrenmelik yönetmeliğinin çalışma programındaki : "Alman, Fransız ve İngiliz filolojilerinin yardımcılara verdikleri dersleri görürler" cümlesinin "Alman, Fransız ve İngiliz filolojilerinden birinin yardımcılara verdikleri dersleri görürler" şeklinde düzeltilmesi teklifi oybirliği ile kabul edildi.

7- Genel Yazman'ın açıklaması oybirliği ile kabul edildi.

8- Sayman hesap işleri hakkındaki raporunu okudu. Rapor çoğunlukla kabul edildi.

9- Denetleme Kurulu üyelerinin 7/VII/1956 ve 6/X/1956 tarihli iki raporu ile Yürütme Kurulunun bu raporlara verdiği cevap okundu. Genel Yazman denetçilerin üzerinde durdukları meselelerden ambardaki fazla

kitaplarla, Osman Attilâ'nın durumu hakkında açıklamada bulundu.

Başkan okunan rapor hakkındaki iki teklifi oya koydu :

a- Yürütme Kurulu'nun hazırladığı cevabın denetçilere gönderilmesi dokuz oyla kabul edildi.

b- Okunan cevabın madde madde oya konması teklifi yedi oy aldı.

c- Bundan sonraki denetleme raporunun ve cevabının madde madde oya konulması teklifi oybirliği ile kabul edildi.

Genel Yazman'ın, ambardaki fazla kitaplarla Osman Attilâ'nın durumu hakkındaki açıklamasının denetçilere verilecek cevaba eklenmesini isteyen Kadaster'in teklifi oybirliği ile kabul edildi.

10- Derleme-Tarama Kolu başkanı raporunu okudu. Kolbaşkanı 3 grup derleyicinin çalışması hakkında açıklamada bulundu. Kolca hazırlanıp basıma verilen iki eser hakkında da bilgi verdi. Söz Derleme Dergisinin yeni baskı hazırlığı üzerinde konuşan Eren bu baskının hazırlanmasına şimdiden başlanılmasını ve baskı için şimdiden bir komisyon kurularak bazı prensip kararları alınmasını istedi. Kolbaşkanı komisyon kurma esasına taraftar olmakla beraber derleme fişleri kurultaydan sonra ele alınacağı için komisyonun şimdiden kurulmasının çok erken olacağını hatırlattı. Gençan, Caferoğlu ve Bayur komisyonun şimdi kurulması fikrine katıldılar. Kolbaşkanı da bu fikre katıldığını bildirdi. Komisyonun hemen kurulması ve Kurultaya kadar hazırlık yapması teklifi oybirliği ile kabul edildi.

a- Komisyonun baş kişi olması teklifi yedi oy aldı.

b- Komisyonun üç kişi (kolbaşkanı ile iki kişi) olması teklifi on oyla kabul edildi.

c- Kolbaşkanı ile birlikte Eren ve Tuğrul'un prensipleri hazırlayıp Yönetim Kurulu'na getirmeleri teklifi oybirliği ile kabul edildi.

d- Derleme-Tarama Kolu raporu oybirliği ile kabul edildi.

11- Sözlük Kolu başkanı raporunu okudu. Kadaster, Sözlük hakkında rapor hazırlıyacak arkadaşların ne zaman rapor vereceklerini sordu. Başkan, Sözlük için rapor verilmesi hakkında mart 1956 tarihli Yönetim Kurulu toplantısının da alınan kararı tutanak özetinden okudu. Zeren bu çalışmaların sıretle

karşılmasını teklif etti. Genel Yazman geçen toplantıda "rapor gelsin, ücret meselesi sonra konuşulsun" dediğini hatırlattı. Zeren ücretin hemen belirtilmesini Sinanoğlu, rapor geldikten sonra ücretin belirtilmesini istedi. /ler Caferoğlu 35 kişinin de sözlükten sorumlu olduğunu hatırlatarak herkesin ayrı ayrı rapor vermesini, Genel Yazman da isteyenlerin sözlüğü incelemesini teklif etti. Yalnız Ateş'in rapor verdiğini bildirdi. Sinanoğlu, Ateş'in verdiği rapor ve Kolun bu rapora verdiği cevap hakkında açıklamada bulundu. Sekiz arkadaşın vereceği raporların, üçüncü baskısının daha iyi çıkmasına kâfi geleceğini bildirdi. Çağlar sekiz arkadaşın Sözlüğü inceliyerek raporlarını kola vermelerini, yetmişde üçüncü baskıya, yetmişse dördüncü baskıya bu fikirlerin gözönüne alınmasını, kol bu fikirleri kabul etmezse hakem olarak Yönetim Kuruluna getirmesini istedi. Ataç 35 kişinin de gördükleri yanlış gösterebileceklerini ve sözlük hakkında rapor verebileceklerini, Bayur ve Zerenin ihtisas işi olduğunu, ancak bazı arkadaşların bu incelemeyi yapabileceklerini hatırlattılar.

Birinci Birleşim - İkinci Oturum

Saat : 15

Başkan : Prof. Dr. Maçit Gökberk.

1- Aşakay, rapor verecek arkadaşların kendilerine ayrılan konulardan mesul olmaları istenildiğini, halbuki bu yolun pratik olmadığını, o zaman kolun, gelen mütâaları olduğu gibi kabul etmesi gerekeceğini söyledi ve kolun rapor yazan arkadaşlarla konuşup, anlaşıp, neticeye öyle vardığını açıkladı.

Başkan teklifleri sıraladı :

a- Raporlar Kurultaya üç ay kala verilsin teklifi altı oy aldı.

b- Raporlar Kurultaya dört ay kala verilsin teklifi yedi pyla kabul edildi.

c- Raporlar Kurultaya altı ay kala verilsin teklifi dört oy aldı.

Çağlar ve Bursal selika bakımından, Buluç ve Kırkpınar gramer bakımından, Ülken manevî ilimlerin tarifi bakımından, Zeren maddî ilimlerin tarifi bakımından Sözlüğü incelemeyi kabul ettiler. Başkan rapor yazacak arkadaşların adının Sözlüğe geçip geçmeyeceğini sordu, asıl sorumluluğun bu olduğunu hatırlattı. Aşakay adlarının sözlüğe geçmesinin tabii olduğunu söyledi. Başkan, ücretin hemen tesbit edilmesi hakkında teklif olduğunu hatırlattı, ücret meselesi konuşuldu. Sözlüğü inceleyip rapor yazan Ateşe verilecek ücret hakkında Kolun teklifi üzerine bu mesele konuşuldu. Teklif edilen ücretler hakkında Karal, Sinanoğlu, Ülken ve Caferoğlu konuştular ve teklif edilen bu ücretleri çok bulduklarını belirttiler. Kadaster, Ülken ve Köni ölçüyü yazı üzerinden almayı teklif ettiler. Başkan teklifleri sıraladı :

- a- Caferoğlu'nun teklifi : 300 lira
- b- Köni'nin teklifi Sayfasına 20 lira (32 sayfa için 640 lira)
- c- Aşakay'ın teklifi : 800-1000 lira arası (900 lira)
- d- Kadaster'in ve Lovend'in teklifi : 1000 lira
- e- Ataç'ın teklifi : 1200 lira
- f- Zeren'in teklifi : 1500 lira

Önce toptan bir ücret mi yoksa sayfa üzerinden hesap edilen bir ücret mi verilmesinin oya konmasını isteyen Aksoy'un teklifi üzerine bu iki teklif oya kondu. Sayfa sayısının ölçü olarak alınmasını isteyenlerin teklifi on oy aldı. Raporun bütününe para vermek isteyenlerin teklifi onbir oyla kabul edildi.

Başkan ücret tekliflerini, en çoğundan başlayarak oya koydu

1500 lira teklifi üç oy aldı.

1200 lira teklifi beş oy aldı

1000 lira teklifi sekiz oy aldı

900 lira teklifi on iki oyla kabul edildi.

640 lira teklifi yedi oy aldı

Zeren'in Sözlük işinde çalışılmayacağı hakkındaki önergesi okundu.

Zeren, kendi yerine Kadaster'ın çalışmasını istedi. Kadaster, Cıvaoğlu yapmayacak olursa maddî ilimlerin tarifi ve terimler bakımından sözlüğü inceleyeceğini bildirdi. Başkan etimoloji sözlüğünü gözden geçirmek üzere şimdiden komisyon kurulması teklifini bildirdi.

Komisyon için iki kişi seçilmesi çoğunlukla kabul edildi.

Caferoğlu ve Arat'ın komisyona seçilmeleri çoğunlukla kabul edildi.

Sözlük Kolu raporu yapılan ilâvelerle çoğunlukla kabul edildi.

2- Terim Kolu başkanı raporunu okudu. Rapor üzerinde konuşuldu.

Bundan sonra Terim Komisyonunun raporu okundu. Ağakay, işin sorumluluğu bütün Yönetim Kuruluna ait olduğundan terimler basılmadan önce gözden geçirilmesini istedi. Hatiboğlu, daha uygun karşılık bulunmazsa kelimenin değiştirilmesinin doğru olmayacağını belirtti, ve bir gramer terimine dokundu. Genel Yazman, evvelce hazırlanıp basılmış olan bu terimlerden bazısının bütünü değiştirildiğini, belirterek 30 yıldanberi devam eden bir terim geleninin bozulmamasını, bazı arkadamların son şeklini görmelerini istedi. Tezat olmasın diye dikkati çekmek istediğini bildirdi.

Ağakay, istiyen arkadaşların terimleri görmelerini, takıldıkları noktaları Terim Koluna bildirmelerini teklif ederek, Terim Kolunun bunları kabul edip etmemekte muhtar olmasını istedi. Doğru gramer bakımından terimlerin gözden geçirilmesinin uygun olacağını, yeni teklif ettiğimiz bir terim yanlış olursa çok tuhaf olacağını belirtti. Zeren ve Kadaster Terim kitabının hemen basıma verilmesini istediler. Yanlışın çok az olduğunu yanlış varsa kendilerine ait olduğunu açıkladılar. Sinanoğlu, istiyenlerin görmelerinin uygun olacağını, kolun ve komisyonun isterse kabul edip, istemezse kabul etmeyeceğini belirtti. Kadaster ve İren Komisyon üyesi olarak çalışmalar hakkında açıklamada bulundu. /lar.
Başkan iki teklifi oya koydu.

a- Zeren'in teklifi : Rapor olduğu gibi kabul edilsin, hemen basıma verilsin.

b- Levend'in teklifi : İstiyen arkadaşlar 15 gün içinde gelip gör-

sünler, nihai karar kola ve komisyona ait olmak üzere basıma verilsin.

Zeren teklifini geri aldı, ikinci teklif çoğunlukla kabul edildi.

İkinci Birleşim-Birinci Oturum

Saat : 10

Başkan : Prof. Macit Gökberk

1- Baltacıoğlu Terim Komisyonu üyelerine verilmesi gereken ücret üzerinde konuştu. Terim kitabının hazırlıklarını tamamlamak için komisyon üyelerinin 28 gün İstanbul'da çalıştıklarını bildirerek yolluk ve gündelik olarak verilen paradan başka 1000'er lira verilmesini kolun teklifi olarak bildirdi. Genel Yazman Yönetim Kurulu üyelerinin bu görevleri için para almadıklarını, verilen gündeliğin zarurî masrafları karşıladığını ilmi çalışmalar için de zarurî masrafları dışında bir ücret vermenin haklı bir iş olduğunu hatırlattı. Ataş ve Ateş te bu fikre katıldı. Çağlar, Caferoğlu ve Aksoy ayrıca bir ücret verilmesine itiraz ettiler. Sinanoğlu, ücret verilmesine taraftar olduğunu bildirdi fakat blçüsü olmamasını istedi. Başkan teklifleri sıraladı :

a- Köni'nin teklifi : İstanbul'dan ve Ankara'dan Terim Komisyonuna katılan üyelere, ellerine 600'er lira geçecek surette para verilmesi.

b- Caferoğlu'nun teklifi : Terim Komistonuna İstanbul'dan katılan üyelere net 1000er lira, Ankara'dan katılıp da gündelik alan üyelere net 600'er lira.

c- Terim Kolu'nun teklifi : Net 1000'er lira

Köni'nin teklifi 16 oyla kabul edildi.

Caferoğlu teklifini geri aldı.

Terim Kolu'nun teklifi yedi oy aldı.

2- Başkan Çağlar'ın önergesini okudu. "Kurulumuzca verilecek bir ödeve veya yaptırılacak bir işe, şahsi veya komisyonu seçmeden önce uygun düşecek ücretin, baştan, aynı oturumda karara bağlanması" nı isteyen Çağlar'ın önergesi oybirliği ile kabul edildi.

3- Terim Kolu Başkanı, teknik terimler için verilen 225 kuruşun az olduğunu, Kadaster ile Civaoglu'nun da böyle düşündüklerini, teknik terim yapmanın çok zor bir iş olduğunu söyleyerek ücretin arttırılmasını istedi. Genel Yazman ve Köni ücretin arttırılmasına lüzum olmadığını söylediler. Kadaster, teknik terim çalışmaları hakkında açıklamada bulunarak ücretin az olduğunu, terim başına 5 lira verilirse bu işin yürüyeceğini belirtti. Aksoy, teknik terim konusunda, biri halk sanatları terimleri, öteki de yüksek öğretimdeki teknik terimler olarak iki mesele olduğunu hatırlatarak birincisinin faydalı ve verimli olacağını, ikincisinin verimli olmayacağını söyledi ve yüksek öğretim profesörleri teknik terimlere bizim bulacağımız karşılığı kullanmazlarsa yaptığımız çalışmanın faydasız olacağını, halbuki mevcut olan halk terimlerini derleyip kitap halinde toplar ve yayınlarsak bu terimleri yaymış olacağımızı belirtti. Köni, Ateş ve Tuğrul da bu fikre katıldılar. Tuğrul Türkçe terim yapanları Kurum'un desteklemesini, hattâ böyleleri bulunursa mükâfat verilmesini istedi ve teknik terim konusunda ancak böylelikle faydalı olabileceğini hatırlattı.

Başkan Köni'nin önergesini okudu. "Halk dilindeki teknik terimlerin derlenmesine ait esasları tetkik etmek üzere bir komisyon kurulması" teklifi çoğunlukla kabul edildi.

Komisyonun Köni, Tuğrul ve Koşay çoğunlukla seçildiler.

Komisyonun fahrî olması teklifi çoğunlukla kabul edildi.

Köni'nin ikinci teklifi okundu. "Son 20 yıl içinde yayımlanmış olan yüksek okullar seviyesindeki teknik kitapların terim bakımından taranmasını ve malzemeyi terim komak işinde değerlendirilmesini" isteyen önerge oybirliği ile kabul edildi.

Başkan Kadaster'in ve Levend'in tekliflerini oya koydu.

Kadaster'in teklifi : Teknik terim yapanlara fiş başına beş lira verilmesi. Teklif 9 oy aldı.

Levend'in teklifi : Eski yolda kalınması. Teklif 11 oyla kabul

Terim Kolu Başkanı Tarih, Güzel Sanatlar ve Müzik terimlerinin son şeklini görmek üzere bu terimleri hazırlayanlarla birlikte Eren, Sinanoğlu ve kol uzmanlarının da katılacağı bir komisyon kurulması hakkındaki önerisini okudu. Teklif çoğunlukla kabul edildi. Çağlar ücret meselesinin konuşulmasını istedi. Köni bu terimlerin basılmasını teklif etti ve terim kitabı yerine terim sözlüğü yapılması gerektiğini hatırlatarak, sözlük yapılana kadar bu çalışmanın durdurulmasını istedi. Levend, Gencan, Ateş ve Zeren hazırlanmış olan bu terimlerin son bir revizyondan geçerek basılmasını istediler. Kol başkanı ortaöğretimi ilgilendiren bu terimlerin tamamlanması için Kurul'un kararı olduğunu hatırlattı. Son bir revizyonda geçirmek üzere komisyonun çalışacağını bildirdi.

Bu üç kola terimlerin basılması teklifi bire karşı çoğunlukla kabul edildi.

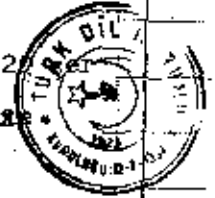
Yetişirse Terim Kitabına girmesi, yetişmezse ayrıca basılması bire karşı çoğunlukla kabul edildi.

Ücret meselesi konuşuldu : İki saatlik oturum başına elle 2 lira geçecek surette ücret verilmesi teklifi bire karşı çoğunlukla kabul edildi.

Teknik terimlere verilecek ücret konusunda Kadaster, Çağlar, Cin ve Köni'nin önerileri okundu. "Teknik terimlerin beher fişi için tespit edilen 225 kuruşun, istenen şartlara uygun fişler Kurum'a teslim edildikçe fiş sayısına göre ve tamamen ödenmesini" teklif eden önerge oybirliği ile kabul edildi.

Kol başkanı biraz evvel, verilen karar gereğince komisyona, Eren ve Sinanoğlu'ndan başka, terimleri hazırlayan uzmanların (Karal, Cuda ve Saygun) da katılacağını hatırlattı. Genel yazman bu üç kişinin terim yapan insanlar olarak komisyona katılacaklarını ve kendi hazırladıkları terimlerin müdafaasını yapacaklarını hatırlattı.

Komisyona Eren ve Sinanoğlu'ndan başka Cuda, Karal ve Saygun'un da katılmaları oybirliği ile kabul edildi.

Zeren basılacak Terim Kitabına bir önsöz hazırlanmasını teklif etti. Genel Yazman, bu komisyonun raporunun gözden geçirilmesini ve önsöz olarak olduğu gibi basılmasını teklif etti.

Raporların gözden geçirilerek önsöz olarak basılması oybirliği ile kabul edildi.

Başkan Kadaster'ın ve Çağlar'ın önerisini okudu. "Terim sözlüklerinde temiz Türkçe ile karşılanamayan kavramlar için Doğu veya Batı dillerinden alınmış kelimelerin yanına bir yıldız işareti konmasını ve Sözlüğün başlangıcına, bu yıldız işaretli kelimelerin Türkçe aslından olmadığını ve Türkçe terimle karşıllayabilenlerin Kuruma bildirmelerinin tavsiye olunmasını" teklif eden Energe oybirliği ile kabul edildi.

Terim Kolu raporu bu eklemeler ve değişikliklerle çoğunlukla kabul edildi.

Gramer Kolu Başkanı Kol raporunu okudu. Gençan monografi çalışması hakkında açıklamada bulundu. Caferoğlu, Ateş, Çağlar ve Sinanoğlu kol çalışmalarını yeter bulmediklerini bildirerek Kolbaşkanından izahat istediler. Kadaster kol çalışmasından memnun olduğunu belirtti. Genel Yazman Gramer Kolumun çalışması uzun vadeli olduğu için, Kolbaşkanının her üç ayda bir şu işi yaptım diyemeyeceğini ancak üç yıllık programı takip edeceğini, bu sahada kaldıkça da yapacak başka bir işi olmadığını açıkladı. Bayur Gramer Kolumun ancak üç yıllık olduğunu hatırlattı.

İkinci Birleşim-İkinci Oturum

Saat : 15

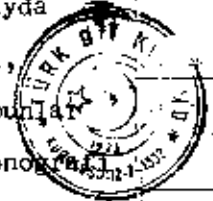
Başkan Prof. Dr. Macit Gökberk

1- Gramer konuşmalarına devam edildi. Buluç, Gramer Kolumun yabancı dilde yazılmış monografileri liste halinde göstereceğini ve tercüme ettireceğini hatırlatarak bu işin yapılmadığını söyledi. Genel Yazman,

bildikleri monografilerin adlarını vermeleri kendilerinden istendiği halde cevap vermediklerini bildirdi. Gramer Kolu Başkanı sorulara gerekli cevapları verdi. Kendi monografi çalışmaları hakkında açıklamada bulunarak gramer yazmak için tek yolun monografi olduğunu belirtti. Bundan sonra kendi durumunu açıklayarak ücretsiz izin istediğini, bu mümkün olmazsa istifa etmeye hazır olduğunu bildirdi. Eren kol çalışmasını verimsiz bulduğunu belirterek yabancı dillerde yazılmış monografiler üzerinde konuştu. Gramer Kolunun kurultaya ne ile gideceğini merak ettiğini söyleyerek kolun çalışmasının kimseyi tatmin etmediğini bildirdi. Ateş, Gramer Kolunun Terim Kolu ile sıkı işbirliği yapması gerekirken bu iki kolun hiç temas etmediğinin anlaşıldığını belirtti. Caferoğlu Kurultaydan sekiz ay önce kol başkanının istifa edemeyeceğini söyledi. Çağlar Gramer Kolunun çalışması 100 yıllık bile olsa bunun altı ayda yapılabilecek bir cüzi olacağını hatırlatarak monografi çalışması, tercüme, tarihçe olarak ne yapılacaktır yapılmamasına istedi. Eğer bunlar yapılmıyorsa Gramer Koluna da lüzum olmadığını belirtti. Cin monografi çalışmaları hakkında açıklamada bulundu. Kadaster Gramer Kolu'nun tuttuğu yolun tek ilmi yol olduğunu, programın kabul edilmesi için uzun devreler geçtiğini, artık kabul edilen bu programın tatbikinin tenkid edilemeyeceğini açıkladı. Tuğrul da bu fikre katıldı, eğer Gramer Kolu'nun daha iyi çalışması için arkadaşların bir düşünceleri varsa bir raporla kurula getirmelerini, ayrıca bir maksatları varsa onu da açıklamalarını istedi. Karar yapılacak işin, gramerle ilgili monografileri toplamak, yabancı dilde yazılmış monografileri tercüme etmek ve bir tedbir düşünmek olduğunu eğer tutulan yolun doğru olmadığı anlaşılmışsa değiştirilmesi gerektiğini hatırlatarak monografiler gelmeden gramer yapılmıyorsa beş on kurultay daha bekleneceğini açıkladı. Mevcut monografilerin tesbit edilip onlar üzerine gramer yazılmasını istedi. Gramer Kolu Başkanı tarama işleri ve gramer kolu çalışması hakkında açıklamada bulundu. Sorulara gerekli cevapları verdi.

Başkan teklifleri sıraladı :

a-Fonetik cihazı alınsın, belli bir kola verilmesin, her kol bundan faydalansın teklifi çoğunlukla kabul edildi.

b- Gençan'ın Önergesi okundu. Var olan dilbilgilerinin elden geçirilerek temellerin hazırlanması, monografiler geldikçe yerleştirilmesi ve fonetik kısmın hemen işlenmeye başlanması hakkındaki Önerge on oy aldı.

Önergeyi kabul etmeyenlerin teklifi 11 oyla kabul edildi.

c- Kadaster'in Önergesi okundu. Eser taramakta olan üç arkadaşın çalışmalarını çabuklaştırmaya yardım edelim, hazırlanacak raporlar neşredilsin, bunların üzerine dayanacak bir basit gramer kısa zamanda hazırlansın diyen teklif iki oy aldı.

Önergeyi reddedenlerin teklifi çoğunlukla kabul edildi.

Çağlar, bu oturumda bir sonuç varlığını istedi. Gramer Kolu'na ihtiyaç olmadığını açıkladı.

Üçüncü Birleşim -Birinci Oturum

Saat : 10

Başkan : Prof. Dr. Macit Özkürk

1- Başkan Vecihe Hatiboğlu'nun istifasını okudu. Genel Yazman Hatiboğlu'nun 4-5 ay önce istifa etmek istediğini Yürütme Kurulu'nda bahis konusu ettiğini, o zaman bu işin Yönetim Kurulu'nda konuşulmasının kendisine tavsiye edildiğini bildirerek, sıhhati müsait olmadığını için çalışamayacağını açıkladı, fakat Üniversitedeki çalışmasına devam ettiğine göre kendisine dört ay parasız mezuniyet verilemeyeceğini hatırlattı. Karar her zaman devlete uyulduğuna göre bu meselede de devlete uyularak hastalık halinde izin vermenin gerekli olduğunu belirtti ve hastalık hallerinde hastalığın mazeret olarak kabul edilmesini teklif etti, dört ayın çok olduğunu, doktor raporu getirdiği takdirde iki ay ücretsiz izin verilebileceğini söyledi. Başkan, Hatiboğlu'nun sıhhati

müsait olmadığı için istifa etmek istediğini kendisine telefonla söylediğini açıkladı. Çağlar ve Karal rapor getirdiği takdirde ücretsiz izin verilmesini, bu arada vekil olarak başka bir arkadaşın seçilmesinin istedikleri.

Hatiboğlu'nun hastalığının kabulüne, hastalığı için doktor raporu istenmesine ve dört ay müddetle ücretsiz izin verilmesine 9 oyla karar verildi. İşlerin aksamaması için vekil seçilmesi istendi.

Ateş, vekil seçilmemesini, bu arada kolun işini Genel Yazmanın yapmasını istedi. Zeren de bu fikre katıldı. Karal, Köni ve Saltacıoğlu yeni bir arkadaş seçilmesini istedikleri. Bu mesele üzerinde konuşuldu. Genel Yazman bu arada yapılacak işin yalnız takip işi olduğunu hatırlattı.

Başkan teklifi açıkladı :

a- Karal'ın teklifi : Türkçede ve yabancı dillerde yazılmış makalelere dayananak her bir senteze gidilsin.

b- Levend'in teklifi : Monografiler yazılsın, tam olsun, ondan sonra yazmaya geçilsin.

Karal'ın teklifi 10 oyla kabul edildi.

Levend'in teklifi 9 oy aldı.

Levend, yeni seçilecek arkadaşın hemen gramer yazmaya başlayacağını ve her defasında Kurula hesap vereceğini hatırlattı.

Buluç, Gramer Kolu Başkanı vekilliğine Sinanoğlu'nu teklif etti. gizli oyla seçim yapıldı. Sinanoğlu 16 oyla seçildi. Eren 1, Tuğrul 1, Levend 1 oy aldı.

2- Yayın Kolu Başkanı kol raporunu ve Ödül Yarışıcılar Kurulu raporunu okudu. Ateş, Garipname'yi bahis konusu etti, üzerinde konuşuldu. Ülken ve Buluç, Garipname çalışmalarını açıkladılar. Aralarında bir iş bölümü yapmaları istendi.

Yayın Kolu Başkanı Yarışıcılar Kurulu teklifini okudu. Bu yıl bilim eserine verilmeyen ödülün, ikinci bir sanat eserine verilmesini isteyen

teklif kabul edilmedi.

Yayın Kolu raporu çoğunlukla kabul edildi.

Ödül komisyonu ödülü tesbit ederken teklifle yetinmesin, eserin Türkçe bakımından değerini belirten analitik bir rapor versin diye özetlenen Karal'ın teklifi oybirliği ile kabul edildi.

Ödül Komisyonu üyelerine, geçen yıl olduğu gibi, ellerine 250 şer lira geçecek surette ücret verilmesi teklifi oybirliği ile kabul edildi.

Bundan sonra seçilecek Yargımcılar Kurulu üyelerine de, gine ellerine 250 şer lira geçecek surette ücret verilmesi teklifi oybirliği ile kabul edildi.

Eren, bilim eserleri ve sanat eserleri için iki ayrı komisyon seçilmesini teklif etti. Birsal de buna katıldı. Çağlar ve Ataç bu fikre karşı geldiler. Zeren, Ödül Yönetmeliğinin hemen değiştirilmesini doğru bulmadığını belirtti.

Yargımcılar Kurulu seçimine geçildi. Oylar gizli olarak verildi.

Üçüncü Birleşim-İkinci Oturum

Saat : 15

Başkan : Prof. Dr. Macit Gökberk

1- Başkan, Yargımcılar Kurulu seçiminin sonucunu bildirdi. Güntekin 21, Çağlar 20, Cıvaoğlu 17, Zeren 14, Kırkpınar 10, Buluç 8, Köni 8 oyla Yargımcılar Kurulu'na seçildiler. 8 oy alanlardan Buluç ve Köni için yeniden oy verildi, Köni daha fazla oy aldı. Artan 7, Tuğrul 7, Üren 6, Külebi 6 oyla yedek üyeliğe seçildiler.

2- Başkan, Katiboğlu 4 ay ücretsiz izinli sayıldığına göre onun aldığı kolbaşkanı ücretinin aynı şartlarla Sinanoğlu'na verilmesini teklif etti. Teklif oybirliği ile kabul edildi.

3- Kurum'a üye olmak isteyenlerin dilekçeleri okundu.

Mihat Üzen, İhsan Üzarallı, Sati Erişen, Sabri Örüklü, Tefvik Zeytinoğlu, Mihal Emre, Mehmet Aydın, Nuri Onat, Tahsin Saraç, Ebet

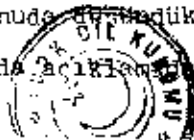
Mahir Yalnız, Orhan Hançerlioğlu, Sabahattin Kudret Aksal, Edip Cansever, Cemal Süreyya Teber, Cemal Aksoy, Necmettin Sefercioğlu, Mehmet Ateşoğlu, Gülten Akın Cankoçak, Nurettin Başaran, Hayri Deracioğlu, Vedat Yaşlıçam, Yaşar Özey, Mahmut R. Gazimihal'in üyeliği oybirliği ile kabul edildi. Oğuz Özdeş'in üyelik teklifi okundu. Çağlar Özdeş hakkında açıklamada bulundu. Başkan Özdeş'in üyelik teklifini oya koydu, kabul edilmedi.

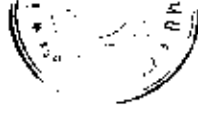
4- Sinanoğlu'nun ve Tuşrul'un teklifleri üzerine şube açılması meselesinin konuşulması istendi. Başkan bu konunun dilekler kısmında konuşulmasını teklif etti.

5- Yönetim Kurulu'nun 21-23 Haziran 1956 tarihli toplantısında kurulan Dergi Komisyonunun raporu okundu. Kadaster ve Birsnel raporu beğenmekle beraber bazı noktalarına takıldıklarını söyleyerek üzerinde konuştular. Kadaster iki teklifi olduğunu açıkladı. Aylık Türk Dergisinden başka iki dergi daha çıkarılmasını istediğini bildirdi. Çağlar dergi hakkında ilk teklif sahibi ve komisyonun sözcüğü olarak sorulara cevap verdi, komisyonun görüşünü açıkladı. Birsnel "gençlerle edebî toplantılar yapılması" hakkındaki "a" maddesine itiraz etti ve bu maddenin çıkarılmasını istedi. Birsnel'in teklifi 1 oy aldı. "a" maddesinin çıkarılmasını istemiyenlerin teklifi çoğunlukla kabul edildi.

Dergi Komisyonu raporu çoğunlukla kabul edildi. Kadaster'in yaptığı teklifleri yazılı olarak bir dahaki toplantıya getirmesi çoğunlukla kabul edildi.

6- Kurultay'da konuşulacak ilmi konular üzerinde Yürütme Kurulu'nun hazırladığı ilk teklif okundu. Genel Yazman açıklamada bulundu. Kurum'un kuruluşunun 25. yıldönümüne raslandığı için bu kurultaya daha çok önem verileceğini bildirdi, birkaç arkadaş seçilmesini, esasın çizilmesini, tebligatın kimlerden isteneceğinin kararlaştırılmasını ve önümüzdeki toplantıya Kurula getirilmesini istedi. Başkan ve Ateş önümüzdeki toplantının çok geç olacağını hatırlatarak bu meselelerin hemen konuşulup karara bağlanmasını istediler. Caferoğlu, Kadaster, Tuşrul ve Karal bu konuda açıklamalarını söylediler. Yabancı memleketteki kongreler hakkında açıklama yapıldı. Ülkenin bazı arkadaşlarına

bazı konuların verilmesini ve konuların sınırlardan planlanmasını, dil ve sosyolojik konusunun da listeye alınmasını istedi.

Köni, ana meselelerin burada kararlaştırılmasını, teferruatın komiteye bırakılmasını istedi. İpdemir Tarih Kurumu kongresinden bahsederek organizasyon işi hakkında bilgi verdi.

Başkan teklifleri sıraladı :

a- Köni'nin teklifi : Yürütme Kuruluna kongre için seçilecek bir genel sekreter katılsın, Teklif iki oy aldı.

b- Yürütme Kurulu'nun teklifi : Esas Yürütme Kurulu olsun, Yürütme Kurulu'na üç kişi katılsın. Teklif dokuz oy aldı.

c- Karal'ın teklifi : Yürütme Kurulu ile işbirliği yapacak ve doğrudan doğruya sorumlu olacak üç kişi seçilsin. Teklif 12 oyla kabul edildi.

d- Kadaster'in teklifi : Başkan, Genel Yazman, Sayman ve Yayın Kurulu Başkanı'na üç kişi daha katılsın. Bu teklif te 12 oy aldı. Başkan da Karal'ın teklifine katıldığından o teklif kabul edildi.

Kadaster, Tuğrul ve Zeren Yürütme Kurulu dışından seçileceklerle bu işin yürüyemeyeceğini hatırlattılar. Zeren kararın yenilenmesini istedi.

Kararın yenilenmesi teklifi çoğunlukla kabul edildi.

Karal yeni bir teklifte bulundu. Yürütme Kurulu sorumluluğu alsın, gerekirse arkadaşlara danışsın teklifi çoğunlukla kabul edildi.

İlmî kongrenin başkanı Kurum'un başkanı, ilmî kongrenin genel yazmanı da Kurum'un genel yazmanı olsun teklifi oybirliği ile kabul edildi.

Eren, Buluç ve Caferoğlu'nun seksiyonlar hakkındaki önergesi okundu. Önergedeki teklif oybirliği ile kabul edildi. Caferoğlu'nun teklif ettiği dokuz kişinin çağırılması oybirliği ile kabul edildi : Grönbeg, Nemet, J. Deny, Dudat, Gabain, Bâsanen, Bombacı, Zayançkozşlı, Hayt. Genel Yazman bu dokuz kişiye Macar Ligeti'nin katılmasını teklif etti. Ligeti'nin de çağırılması oybirliği ile kabul edildi.

Başkan üç teklif olduğunu bildirdi:

- a- Gelenlerin bütün masrafını ödemek.
  - b- Yalnız buradaki masraflarını ödemek.
  - c- Türkiye hududuna girdiklerinden başlayarak masraflarını ödemek.
- Bu üç teklif üzerinde yeniden konuşuldu. Teklifler birleşti.

Karal'ın teklifi : Huduttan hududa kadar çağıracağlarımızın masrafını ödemek teklifi 17 oyla kabul edildi.

İşdemir'in teklifi : Çağıracağlarımızın yol paralarını da vermek teklifi üç oy aldı.

Memleket içinde çağırılacaklar hakkında konuşuldu. Başkan iki teklifi oya koydu :

a- Teblig de yapssalar yerli misafirlere para verilmemesi teklifi oniki oy aldı.

b- Tebligi kabul edilenlere para verilsin teklifi onaltı oyla kabul edildi.

Kurultayda teblig yapacaklardan, iki ay önce üç sayfalık özet istenmesi, bu özeti bastırılması ve dağıtılması hakkında Kadaster'in teklifi çoğunlukla kabul edildi.

Köni'nin Kurultaya sergi hazırlanması teklifi oybirliği ile kabul edildi.

7- Genel Yazman bundan evvelki toplantıların birinde Gülistan Yürütmesi hakkında Abdullah Taymas tarafından ^{hazırlanan} etüdün incelenmesi için Buluç'un ve Arat'ın seçildiklerini, 7 kere toplanarak hazırladıkları raporu Yönetim Kurulu'na getirdiklerini açıklıyarak, Arat'ın Yönetim Kurulu dışında olduğunu ve bu hizmetine karşılık bir ücret verilmesi gerektiğini hatırlattı. Buluç bu çalışma hakkında açıklamada bulundu. İşdemir, inceleme ücretinin, telif hakkının yüzde onu olduğunu bildirdi. İnceleme ücreti olarak telif hakkının yüzde onunun verilmesi oybirliği ile kabul edildi.

Bundan sonra Başkan Tuğrulun iki teklifini oya koydu :

a- Yönetim Kurulu Üyelerine inceleme ücreti verilmesin teklifi oybirliği ile kabul edildi.

b- GÜlistan Tercümesi hakkındaki ettüdü inceleyen dört kişiden yalnız Arat'a (Yönetim Kurulu dışından olduğu için) inceleme ücretinin dörtte birinin verilmesi teklifi oybirliği ile kabul edildi.

8- Bu yıl verilecek ödülün Kurultayda verilmesini isteyen Kadaster'in önergesi okundu. Ödül yönetmeliğinde değişiklik yapılmasını gerektiren bu teklife karşı ödül yönetmeliğinin değiştirilmemesi teklifi çoğunlukla kabul edildi.

9- Caferoğlu'nun önergesi okundu. Kadut dışı Türk Ülkeleri Kültür eserleri ile yayınlarının imkân nisbetinde satın alınmasını ve kitaplığımızda toplanmasını isteyen teklif oybirliği ile kabul edildi.

10- Yabancı monografilerin bir ki pta toplanarak yayınlanmasını isteyen Kadaster'in teklifi üzerine -- teklif Gramer Kolu'na havale edildi.

11- Üümüzdeki toplantının martta Ankara'da ortaokulların dinlenme tatiline rastlayan günlerde yapılması oybirliği ile kabul edildi.

Gökberk
Gökberk

Ağakay

Aksoy

Artan

Ağakay

Ataç

Ataş

Baltacıoğlu

Başur

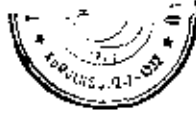
Birsel

Buluç

Caferoğlu

Cin

Çağlar

Eren

Esat-Kadaster

Hatiboğlu

H. Eren

Esat-Kadaster

Gencan

Güntekin

İzdemir

Karal

T. N. Gencan
Kırkpınar
S. M. Tuğrul

Köni

Levend

Sinanoğlu

Ulken

Zeren

Ulken

Bu tutanak özetinin ikinci sahifesinin başındaki "Kurumun eski başkanı Hakkı Tarık Us için saygı duruşu yapıldı" cümlesinin şu şekilde değiştirilmesi teklifi kabul edildi: "Kurumun eski başkanı Hakkı Tarık Us'un ölümü için saygı duruşu yapıldı".

